

Vrouwen van Scherpenzeel

9 oktober thema-avond Maand van de Geschiedenis

Voor de derde achtereenvolgende keer organiseren de bibliotheek en Oud-Scherpenzeel gezamenlijk een bijeenkomst in het kader van de Maand van de Geschiedenis in De Breehoek.

Dit jaar is het landelijke thema Zij/Hij. Er zijn verschillende redenen waarom dit thema is gekozen. Een ervan is dat het precies honderd jaar geleden is dat Nederlandse vrouwen actief kiesrecht verkregen en daardoor net als mannen hun stem bij verkiezingen kunnen uitbrengen. Nederland kende van 1917-1970 een opkomstplicht bij verkiezingen. Wie principieel tegen was kon ontheffing van deze plicht aanvragen. In Scherpenzeel zoomen we op 9 oktober in op Scherpenzeelse vrouwen die in het verleden, maar ook nu zich meer dan verdienstelijk hebben gemaakt voor anderen. Het zijn 'gewone' vrouwen die lang niet altijd op de voorgrond treden, maar veelal achter de schermen bijzondere prestaties leveren of geleverd hebben.

Vrouwen van vroeger

Als we terugkijken in de geschreven geschiedenis van Scherpenzeel dan komen we daarin veel minder vrouwen dan mannen tegen. Maar er waren er natuurlijk ongeveer evenveel als hun mannelijke soortgenoten. Ze speelden ongetwijfeld een belangrijke rol in de samenleving, maar die werd lange tijd ondergewaardeerd. Meestal worden de vrouwen alleen maar genoemd als echtgenote, dochter of weduwe van iemand. Dat geldt ook voor de eerste keer dat we de namen van twee Scherpenzeelse vrouwen tegenkomen: Lobborch en Margriet. In 1372 verkopen Gode van Wittenberg en zijn echtgenote Lobborch het goed Wittenberg aan Rutger Jacobszoon en zijn vrouw Margriet. We maken een sprong in de tijd. In 1721 trouwt Johan Frederik van Westerholt, heer van Scherpenzeel, met Sophia Charlotte gravin van Wartensleben. Als ze in 1736 van tafel en bed scheiden gaat Sophia Charlotte alleen op Huis Scherpenzeel wonen en mag ze zich later zelfs officieel 'Vrouw van Scherpenzeel' noemen. Zij is de eerste Scherpenzeelse vrouw van wie een portret bewaard is gebleven. De eerste 'gewone' Scherpenzeelse die zich heeft laten fotograferen omstreeks 1875 kan heel goed Jannigje van Setten-Koudijs geweest zijn. Jannigje was getrouwd met hoefsmid Jan van Setten. Alle Van Settens in Scherpenzeel stammen van haar af.

Bekende namen

Deze 'Vrouwen van Scherpenzeel' hebben we niet persoonlijk gekend. Er zijn ook genoeg Scherpenzeelse vrouwen die we ondanks dat ze niet meer onder ons zijn nog scherp op ons netvlies hebben. Een aantal van hen brengen we op de thema-avond voor het voetlicht. Van 1935 tot 1965 heeft Zuster Smit als wijkverpleegster voor het Oranje Groene Kruis in de Wilhelmina Ziekenverpleging gewerkt. Bij juffrouw Van den Band of juffrouw Schoemaker heeft menig Scherpenzeeler leren lezen en schrijven. Beide dames zijn iconen van de lagere scholen de Glashorst en de Holevoetschool. En wat te denken van mevrouw Grada Huijbers die sinds de opening van zwembad 't Willaer 24 jaar badjuffrouw is geweest. Janny van Rootselaar is meer dan vijftig jaar actief geweest als vrijwilligster van Valleivogels en heeft zich voor diverse andere organisaties ingezet. Het eerste vrouwelijke raadslid in Scherpenzeel was mevrouw Boer-Cazemier. Ze is minder bekend dan mevrouw Zwaan-Den Hertog die van 1966 tot 1978 voor de VVD in de raad heeft gezeten en zich daarnaast ook op andere terreinen verdienstelijk heeft gemaakt. In dit rijtje mag natuurlijk ook Hans Colijn-de Raat niet ontbreken, de eerste vrouwelijke burgemeester van Scherpenzeel. Het is slechts een greep uit de vele vrouwen die zich hebben ingezet voor de Scherpenzeelse bevolking. Maar ook de vrouwenverenigingen en de vrouwenraad spelen of speelden

een voorname rol in ons dorp. Op 9 oktober brengen we in een presentatie een ode aan deze en andere 'Vrouwen van Scherpenzeel'.

Vrouwen van nu

Martien Heijting zal tijdens de thema-avond in gesprek gaan met een zestal 'Vrouwen van nu'. Zij zijn bereid te vertellen over hun bijzondere bijdragen aan de samenleving. We stellen ze kort aan u voor. Aagje Methorst is opgegroeid in Scherpenzeel waar ze ook nu weer woont. Tussentijds heeft ze jarenlang voor de ZOA en de zending in Azië gewerkt. Arda Valkenburg is nauw betrokken bij het jeugdtheater in ons dorp en als grimeuse bij ATS. Dineke Looijen is moeder van zestien kinderen en zal ons vertellen hoe ze er in is geslaagd alle kinderen groot te brengen. Katrien Veldhuizen heeft in het verleden een naaischool gehad. Ze heeft veel jonge vrouwen de kneepjes van het vak geleerd. Zeker in een tijd waarin het noodzaak was om zelf kleding voor je gezin te kunnen maken een belangrijke taak. Rose Marie Maat zet zich al meer dan dertig jaar in voor vluchtelingen die in Scherpenzeel komen wonen. Ze begeleidt vluchtelingen bij het inschrijven bij de gemeente en scholen en bij allerlei andere praktische aangelegenheden. Anita Overeem is vijftientig jaar secretaris van de Avondvierdaagse geweest. Al deze 'Vrouwen van Scherpenzeel' zullen u op 9 oktober vanaf 19.30 uur in de Breehoek vertellen over hun drijfveren. U bent van harte welkom!

Oktober 2019